

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח.

בפני כב' השופט פליקס גורודצקי

מבקשת ל.ח.

נגד

משיב ט.ח.ח.

פסק דין

לפניי הליך שענייננו בקשה לאישור פסק בורר ביחס לבוררות שהתנהלה בין הגב' ל.ח. (להלן: "המבקשת") לבין מר ט.ח.ח. (להלן: "המשיב").

רקע עובדתי רלוונטי

1. המבקשת והמשיב (להלן: "הצדדים") היו נשואים זל"ז כ-25 שנים. כנובע מקשר הנישואין של הצדדים, נולדו שתי בנות.
2. חיי הנישואין של הצדדים הגיעו לקצם.
3. במסגרת הליך גירושין שניהלו הצדדים, נחתם על ידם ביום 8.11.13 הסכם בוררות, הממנה את הבורר השרעי מר ה.ע.א (להלן: "הבורר") להכריע במחלוקות רכושיות שהתעוררו בין הצדדים.
4. ביום 15.1.15 ניתן פסק הבורר, אשר היה אמור להביא לסיומן המוחלט של המחלוקות בין הצדדים (להלן: "פסק הבורר").
5. ביום 12.5.15 הגישה המבקשת לבית המשפט המחוזי בירושלים, בקשה לאישור פסק הבורר.
6. ביום 28.7.15 הגיעו הצדדים להסכמה דיונית לפיה הסמכות העניינית לדון בבקשה מסורה לבית המשפט לענייני משפחה ותיק הבוררות הועבר למותב זה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח

7. ביום 8.11.15 הגיש המשיב התנגדות לאישור פסק הבוררות ועתר לביטולו (להלן: "ההתנגדות").

8. ביום 03.02.16 הגישה המבקשת תגובה להתנגדות, במסגרתה השיבה לטענות המשיב בהתנגדות ושבה על עתירתה לאשר את פסק הבורר.

ההסכמה הדיונית

9. בדיון שהתקיים ביום 22.02.17 הסכימו הצדדים כי על אף שלא הוגשה בקשה נפרדת לביטול פסק בורר, עניין זה ידון ויוכרע בהליך זה (להלן-"ההסכמה הדיונית").

דיון בטענות הצדדים וההכרעה בהן

10. לאחר עיון בטענות הצדדים ושמיעת ראיות, הגעתי למסקנה כי לא ניתן לאשר את פסק הבורר. עוד אני סבור כי אין מנוס מביטול פסק הבורר וזאת על אף שמרבית הטענות של המשיב לביטול פסק הבורר נדחו, אך הוכח כי הבורר ניהל את הליך הבוררות באופן שאיננו מתקבל על הדעת, כאשר הוא מצוי בניגוד עניינים.

דיון בטענת המבקשת כי הבקשה לבטל את פסק הבורר הוגשה באיחור

11. בתגובה להתנגדות טענה המבקשת כי חלף המועד הקבוע בדיון להגשת בקשה לביטול פסק הבוררות. יחד עם זאת, נוכח ההסכמה הדיונית דומה כי המבקשת ויתרה על הטענה הזו ולא בכדי, בסיכומים, המבקשת הזכירה טענה זו "בחצי פה" ומבלי שעמדה לצידה עתירה כלשהי.

דיון בטענת המשיב כי הבורר לא נתמנה כדין - סעיף 24 (2) לחוק הבוררות תשכ"ח - 1968 (להלן-"החוק")

12. לאור התשתית הראייתית שהונחה לפניי, הגעתי למסקנה כי דין טענה זו להידחות.

13. ראשית, הצדדים חתמו על הסכם בורות, במסגרתו הסמיכו את הבורר לדון בעניינם ראוי: נספח ב' לתצהיר המבקשת. המשיב הודה כי הוא חתם על שטר הבוררות לפניי עורך דין ראוי: עמ' 24 ש' 11-16 לפרוט' מיום 14.02.18.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח.

14. שנית, טענה זו נזנחה בסיכומים. כידוע, טענה שלא הוזכרה בסיכומים דינה כדין טענה שנזנחה
ראו: ע"א 44792/92 רוט נ' אינטרקונטיננטל קרדיט פ"ד מט(2) 102.
15. לפיכך, אני קובע כי הבורר נתמנה כדין על ידי הצדדים.

דיון בטענת המשיב כי הבורר חרג מסמכותו - סעיף 24 (3) לחוק

16. לפי טענה זו, חריגת הבורר מהסמכות ביטויה בשניים:

הבורר לא פסק על פי הדין השרעי;

הבורר פסק למבקשת פיצויים בגין נזקיה על אף שלא היה מוסמך לעשות כן.

17. לצורך ההכרעה בטענה זו, מונה ביום 23.4.17, בהסכמת הצדדים, מר ז.ת.ע. כמומחה מטעם בית
המשפט לדין השרעי (להלן: "המומחה") וביום 21.5.17 ניתנה חוות דעתו, לפיה, בין היתר, פסק
הבורר אינו נוגד את ההלכה השרעית וכי על פי חלק מפוסקי ההלכה, ניתן לפסוק לאישה פיצויים.

18. כידוע, בית המשפט נוטה לאמץ את מסקנות המומחה ולא לסטות מחוות דעתו אלא אם קיימת
סיבה בולטת לעין שלא לעשות כן ראו: בע"א 9323/04 מיצר לפיתוח בע"מ נ' שותפות בנין 17
מתחם 5 ואח', מיום 23.07.06 (פורסם בנבו); ע"א 558/96 חברת שיכון עובדים בע"מ נ' רזנטל,
פ"ד נ"ב(4) 563 (1998); ת"א (מחוזי ת"א) 1618/97 גורביץ נ' קוט אזור יזמים בע"מ, [פורסם
בנבו] תק-מח 2006(4) 3377, 3380 (2006).

19. המשיב לא ביקש לחקור את המומחה ויש לראותו כמי שאינו חולק על האמור בחוות הדעת ראו:
ת"א 1727/02 (מחוזי ת"א) מאסי נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מיום 02.10.05 (פורסם בנבו);
ת"א (מחוזי ת"א) 1214/09 פלוני נ' שושני, מיום 25.02.14 (פורסם בנבו); עמ"ש 50188-02-17
מיום 08.01.18 (פורסם בנבו).

20. בנוסף, טענה זו נזנחה על ידי המשיב בסיכומים.

21. על כן, אני קובע כי הבורר לא חרג מסמכותו ודין טענה זו להידחות.

דיון בטענת המשיב כי לא ניתנה ההזדמנות לטעון טענות ולהביא ראיות - סעיף 24 (4) לחוק

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח

22. לאור התשתית הראייתית שהונחה לפניי, הגעתי למסקנה כי דין טענה זו להידחות.
23. **סעיף 1 להסכם הבוררות** קובע כי בתוך 10 ימים מהמועד בו נחתם הסכם הבוררות, כל צד יגיש לבורר את טענותיו וראיותיו.
24. המשיב הודה בחקירתו כי בהתאם לסעיף זה להסכם הבוררות, הגיש לבורר את טענותיו **ראו: עמ' 24 ש' 17-22 לפרוט' מיום 14.02.18**.
25. המשיב אף הודה בחקירתו כי הבורר התייחס לטענותיו **ראו: עמ' 25 ש' 4-10 לפרוט' מיום 14.02.18** ומסר לו את המסמכים **ראו: עמ' 30 ש' 10 לפרוט' מיום 14.02.18**.
26. המשיב הודה בחקירתו כי הוא טען לפניי בורר את כל הטענות **ראו: עמ' 27 ש' 16-17 לפרוט' מיום 14.02.18**.
27. על כן, אני קובע כי למשיב ניתנה ההזדמנות לטעון את כל הטענות ולהביא ראיות.
- דיון בטענה כי יש לבטל את פסק הבורר מכיוון שקיימת עילה שעל פיה היה בית המשפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו ערעור עוד – סעיף 24 (10) לחוק**
28. על עילת הביטול על פי **סעיף 24(10) לחוק** עמד כבוד השופט י' דנציגר **ברע"א 2192/17 הרב שלמה שמואל כהנא ואח' נ' הרב אברהם יצחק כהנא ואח' מיום 19.07.17 (פורסם בנבו)** שם אמר:
- "כידוע, הגם שסעיף זה קובע עילת ביטול עמומה המיועדת בין היתר להתמודד עם מצבים של פגיעה בכללי הצדק הטבעי, עדיין מדובר בעילה השמורה למקרים חריגים ואין להרחיבה יתר על המידה".**
- עוד נקבע בפסיקה:
- "עילת הביטול שבסעיף 24(10) ... היא עילה עמומה, שקשה להתוות את גבולותיה. ניתן לומר, כי היא מיועדת למצבים נדירים למדי, כמו למשל, אם נפגעו עקרונות הצדק הטבעי, התגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות למבקש בשעת הבוררות, ואשר חוסר גילויין בזמנו לא היה תלוי במבקש, התגלתה תרמית שהשפיעה על מתן פסק הבוררות (השוו ע"א 5717/91 מליבו נ' אזדזטרום בע"מ,**

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח.

פ"ד נ(2) 685, 700-699 או שלא היתה סמכות להיזקק לבוררות (אוטולוגי, בעמ' 465-468)

ראו: רע"א 7978/07 חבר לחייל בע"מ נ' האגודה למען החייל[פורסם בנבו] (18.4.10) בפסקה 18.

29. לפיכך, נקודת מוצא היא כי השימוש אותו ניתן לעשות בעילה על פי סעיף 24 (10) לחוק הינו מצומצם ביותר והשאלה היא האם המקרה זה הוא בגדר אותם מקרים חריגים ונדירים המצדיקים לעשות שימוש בעילה זו.

30. אמות המידה לבחינת ניגודי העניינים של בורר נדונו והוכרעו זה מכבר בפסיקה ראו: רע"א 296/08 ארט-בי חברה בערבות מוגבלת (בפירוק) נ' עזבון המנוח ג'ק ליברמן, [פורסם בנבו] פסקאות 120-128 לפסק דינו של השופט דנציגר, ניתן ב-05.12.2010 (להלן – "עניין ארט – בי").

31. כלל 15 לכללי האתיקה לשופטים, תשס"ז-2007 קובע:

(א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיוזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין ביודעו שמתקיים אחד מאלה:

(1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת (ההדגשה לא במקור – פ.ג.);

(2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

32. כללי האתיקה של שופטים, מחייבים את הבוררים ראו: עניין ארט – בי; הפ"ב 14370-07-18 אדלקום בע"מ ואח' נ' A.S ZORLU ENERJI ELEKTRIK URETİM ואח' מיום 22.10.18 (פורסם בנבו).

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח

33. מעמדו המיוחד של הבורר, הנושא תפקיד מעין שיפוטי, מחייבו לנהוג כלפי הצדדים בנאמנות. הוא מחייב, בנוסף, היעדר עניין אישי בנושא הבוררות ותוצאותיה והימנעות מכל מצב של ניגוד עניינים, או ממצב המקים חשש ממשי למשוא פנים **ראו: פסק הדין ארט-בי; הפ"ב 72122-01-18 כהנמן ואח' נ' מרקוביץ ואח' מיום 06.08.18 (פורסם בנבו); ס' אוטולנגי, בורות דין ונוהל (מהדורה רביעית מיוחדת, 2005) (להלן: "אוטולנגי"), כרך א', עמ' 443.**

34. בענייננו:

הבורר הודה כי הוא חבר של בעלה של המבקשת **ראו: עמ' 35 ש' 13-14 לפרוט' מיום 12.02.19.** בעלה של המבקשת נכח בפגישות הבוררות **ראו: עמ' 18 ש' 2-28 לפרוט' מיום 14.02.18.**

הבורר הודה כי הוא הגיע לדיונים לבית המשפט ביחד עם המבקשת ובעלה, ברכבה של המבקשת **ראו: עמ' 34 ש' 35 עד עמ' 35 ש' 4 לפרוט' מיום 12.02.19.**

הבורר והמבקשת לא גילו למשיב על אודות החברות בין הבורר לבין בעלה של המבקשת ובהעדר גילוי מטעם הבורר על אודות קשרים שיש לו עם מי מבעלי הדין, קשרים אלו פוסלים אותו מלישב בדין בבוררות **ראו: רע"א 8164/18 אדלקום בע"מ ואח' נ' חברת שירותי תשתיות אילת אשקלון בע"מ ואח' מיום 12.02.10 (פורסם בנבו).**

הבורר הודה כי קיים סכסוך בינו לבין המשיב **ראו: עמ' 40 ש' 31 לפרוט' מיום 12.02.19.** מנגד טען הבורר כי ישנם עסקים בינו לבין המשיב **ראו: עמ' 41 ש' 1-2 לפרוט' מיום 12.02.19.**

הבורר הודה כי הוא קיבל מהמשיב סך של \$ 100,000. תחילה טען הבורר כי סך זה שולם לו על העבודה אך כאשר נתבקש לפרט, סירב לפרט **ראו: עמ' 40 ש' 23-28 לפרוט' מיום 12.02.19** וטען כי בינו לבין המשיב ישנם עסקים וכי הוא מחפש עבור המשיב, שיש לו 3 נשים, אישה נוספת **ראו: עמ' 41 ש' 1-2 לפרוט' מיום 12.02.19.**

הבורר שינה את גרסתו "במהירות האור" וטען כי סך של \$ 100,000 ניתן לו שנה לאחר שניתן פסק הבורר עבור עניין שאין לו קשר לבוררות **ראו: עמ' 41 ש' 24-25 לפרוט' מיום 12.02.19,** דהיינו עבור עריכת הסכם פשרה בין הצדדים **ראו: עמ' 41 ש' 30-32 לפרוט' מיום 12.02.19.**

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח.

הבורר שינה גם גרסה זו וטען כי בסופו של יום, לא הושג הסכם הפשרה אך היה אסור לו להחזיר את הכסף למשיב ראוי: עמ' 41 ש' 35 עד עמ' 32 ש' 1 לפרוט' מיום 12.02.19.

35. למעשה, די בהודאת הבורר ובהתנהלותו כדי לקבוע כי הבורר היה מצוי בניגוד עניינים וכי יש להורות על ביטול פסק הבורר, אך בנוסף:

נספח ג' לתצהיר המבקשת הינו מסמך המסכם בכתב את טענות המבקשת בהליך הבוררות ראוי: ס' 12 לתצהיר.

המבקשת לא יודעת לקרוא את השפה הערבית. לכן, נספח ג' נערך עבור המבקשת על ידי הבורר, תורגם לה על ידי הבורר והמבקשת חתמה על נספח ג' לפני הבורר ראוי: עמ' 19 ש' 10-13 ; עמ' 17 ש' 22 עד עמ' 18 ש' 1 ; עמ' 18 ש' 36 עד עמ' 19 ש' 1 לפרוט' מיום 14.02.18.

בורר הוא טריבונל שיפוטי ראוי: ע"א 835/93 איגנט נ' אגודה שיתופית, מט(2) 793 . לפיכך, לא ניתן להשלים עם המצב בו הבורר עורך עבור צד לבוררות את טענותיו בהליך הבוררות.

הבורר נפגש עם המבקשת, לבדה, ללא נוכחות המשיב ל-30 פגישות בוררות והצדדים לא נפגשו אחד עם השני באף פגישת בוררות ראוי: עמ' 36 ש' 10-17 לפרוט' מיום 12.02.19 ; עמ' 18 ש' 25-26 + ש' 31 לפרוט' מיום 14.02.18.

במהלך הבוררות אף צד לא שמע את הטענות של הצד השני ראוי: עמ' 19 ש' 32-36 לפרוט' מיום 14.02.18.

36. נקבע בפסיקה כי אין לקבל מצב בו הבורר נפגש או משוחח עם אחד הצדדים לבוררות מאחורי גבו של הצד השני ראוי: רע"א 4211/10 מילניום אלקטריק טי.א.וי בע"מ נ' תנועת מושבי העובדים בישראל ברית סיוע שיתופית מרכזית מיום 09.01.11 (פורסם בנבו).

37. זאת ועוד:

במהלך מסירת העדות לפני בית המשפט, הבורר סירב לענות על חלק לא מבוטל מהשאלות ראוי: עמ' 39 ש' 29-30, 32-33 ; עמ' 40 ש' 1, 6, 11, 22, 26 ; עמ' 41 ש' 4, לפרוט' מיום 12.09.19.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח.

38. באופן דומה, עובר למועד ההוכחות, נתבקשה עמדת הבורר לטענה כי הוא קיבל מהמשיב את הסך של \$ 100,000. הבורר לא קיים את ההחלטות והוא זומן לעדות, על אף שזימון של בורר לעדות הוא עניין חריג ראו: רע"א 1074/09 אחים סלומון חשר סוכנות לביטוח בע"מ נ' משה טרבלסי מיום 08.03.10 (פורסם בנבו).

39. ניתן לסכם ולומר כי הבורר, במהלך הליך הבוררות ולאחריו, היה מצוי בניגוד עניינים.

40. כידוע, בית המשפט אינו יושב כערכאת ערעור על פסק הבוררות. יחד עם זאת, הביקורת השיפוטית על הליך הבוררות ועל פסק הבוררות נועדה להבטיח את תקינות הליך הבוררות ואת בחינתו של פסק הבוררות בהתאם לעקרונות הצדק הטבעי ותקנת הציבור. התערבות של בית המשפט נדרשת אף לצורך שמירה על האינטרס הציבורי הכללי בקיומו של שלטון החוק ובשמירה על עקרונות הצדק הטבעי ראו רע"א 8941/06 עיריית חיפה נ' ב.מ. כרפיס דדו בע"מ מיום 04.11.09 (פורסם בנבו).

41. הימצאותו של בורר בניגוד עניינים במהלך הבוררות עלולה לפגוע בכללי הצדק הטבעי ומהווה עילה לביטול פסק הבוררות לפי סעיף 10(24). בעניין זה, בשל חשיבות מראית פני הצדק, די בכך שקיים חשש מניגוד אינטרסים גם אם בפועל לא הוכחה השפעה על הבורר, כדי לבטל את פסק הבוררות, בשל חשיבות מראית פני הצדק ראו: הפ"ב (מרכז) 4702-10-10 סמירה רחמים נ' רפי כהן מיום 14.08.11 (פורסם נבו); ת"ב 13-04-39489 מיום 04.01.15 (פורסם בנבו).

42. בנסיבות המתוארות, הדעה נותנת כי ביטול פסק הבורר מחויב במציאות וכך אני מורה.

43. התוצאה היא כי פסק הבורר בטל.

44. לאור התוצאה, המבקשת תישא בהוצאות משפט בסך של 40,000 ₪. סך זה ישולם בתוך 30 יום שאם לא כן, יישא הפרשי ריבית והצמדה ממועד החיוב ועד לביצוע התשלום בפועל.

45. המזכירות תסגור את התיק.

46. ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

22 אוקטובר 2019

ת"ב 21081-05-15 ל.ח. נ' ט.ח.ח

ניתן היום, כ"ג תשרי תש"פ, 22 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

פליקס גורודצקי, שופט

איסור פרסום